

Energia-alan ammatillinen jatkokoulutautuminen verkko-opetuksen kautta

Monica Aejmelaeus¹, Hanna Gröndahl¹, Lada Stukolkina¹, Mari Suoheimo²

¹Metropolia Ammattikorkeakoulu, ²The Oslo School of Architecture and Design.

Johdanto

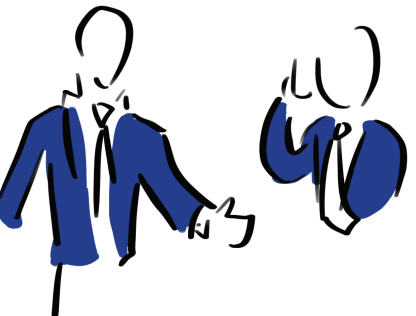

Uudellamaalla on tavoitteena olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Tämä vaatii muutosta energiantuotantotapoihin muun muassa uusiutuvan energian tuotantoa lisäämällä ja kasvihuonekaasupäästöjä tuottavan energiantuotannon minimoimisella. Tutkimme hankkeessa "FrEE – Framtidens Energi Expert" miten täysipäiväisesti työssäkäyvät energia-, kiinteistö- ja rakennusalojen ammattilaiset voivat kehittää asiantuntijuuttaan liittyen energiasiirtymään.

COVID-19-pandemian aiheuttamien rajoitusten takia sekä opettajien että opiskelijoiden oli nopeasti sopeuduttava etäopetukseen. Keväällä 2020 suurin osa Suomen oppilaitoksista siirtyi äkillisesti etäopetukseen ja opettajien oli pikaisesti opetettava käyttämään erilaisia digitaalisia työkaluja opetuksessaan. Opettajien oli tärkeää osata suhteuttaa työn määrää verkko-opetukseen sopivaksi. Oppimismateriaalien suunnittelu muuttui, sillä lähiopetuksessa käytetyt materiaalit tai opetusmenetelmät eivät välttämättä sopineetkaan verkko-opetukseen.

Opetuksen digipedagogiseen laatuun on yhä tärkeämpää kiinnittää huomiota. Verkko-opiskelu edistää koulutuksen tasa-arvoisuutta sekä tekee opiskelusta joustavampaa ja monipuolisempaa sekä opiskelijoille että opettajille. Erityisesti ammatillisessa jatkokoulutautumisessa etäopetuksen mahdollisuus on elimellisen tärkeä, sillä jatkokoulutautuvat henkilöt ovat opintojen ohella täysipäiväisesti työelämässä ja lisäksi on otettava huomioon myös vapaa-ajan rajallisuus.

Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Aineisto kerättiin hyödyntäen palvelumuotoilun menetelmiä eli osallistamalla kohderyhmää haastatteluun. Haastatteluihin osallistui 13 energia-, kiinteistö- ja rakennusalojen ammattilaista Uudenmaan alueelta. Haastatelluista yksitoista oli miehiä ja kaksi naisia. Heidän keski-ikänsä oli 45 vuotta jakautuen 28–63 vuoden välillä. Kaikilta osallistujilta kerättiin tutkimuslupa. Aineiston kerääminen kesti kaikkiaan puoli vuotta syyskuusta vuosina 2021–2022.

Ala	Kuva	Haastateltujen määrä (n = 13)	Tallenteiden pituus tunteina
Isännöitsijät		5	3
Energia-alan toimijat		4	1,5
Järjestelmän toimittajat		4	2

Kuva 1. Kuvaus haastatelluista ja kerätystä aineistosta.

Tulokset

Suurin osa (8) haastatelluista kertoi, että heillä on mahdollisuus opiskella työpäivän aikana. Viisi kertoi, että ajan järjestäminen opiskelulle olisi haastavaa tai se veisi heiltä työaikaa. Kolme kertoi, että heillä ei ole mahdollisuutta opiskella työpäivän aikana. 11 oli opiskellut töiden ohella, joista neljä oli opiskellut etänä töiden ohella. Kuusi haastatelluista halusi opiskella etäopetuksessa, seitsemän lähiopetuksessa vertaistuen vuoksi. Yli puolet haastatelluista (7) olisivat valmiita käyttämään vapaa-aikaansa opiskeluun.

Opintojen toteutus ja ajankäyttö	n = 13
On opiskellut töiden ohella	11
On mahdollisuus opiskella työpäivän aikana	8
Haluaa opiskella lähiopetuksessa vertaistuen vuoksi	7
On valmis käyttämään vapaa-aikaansa opiskeluun	7
Haluaa opiskella etäopetuksessa	6
Ajan järjestäminen opiskelulle olisi haastavaa tai se veisi työaikaa	5
On opiskellut etänä töiden ohella	4
Ei ole mahdollisuutta opiskella työpäivän aikana	3

Kuva 2. Haastateltujen kokemuksia opiskelusta ja ajankäytöstä.

Aineistosta kävi ilmi, että lähes kaikki (12) haastatelluista opiskelisi mieluummin ryhmässä kuin itsenäisesti, sillä he pitivät vuorovaikutusta tärkeänä ja kokivat hyödylliseksi mahdollisuuden kysellä kysymyksiä opiskelun aikana. Yhteisöllisyyden tunne oli heille tärkeää oppimiskokemuksessa.

Vaikka lähes puolet haastatelluista (6) halusi opiskella etäopetuksessa, muiden opiskelijoiden sekä opettajan tapaaminen oli heille tärkeää, sillä he halusivat kyselemisen lisäksi jakaa mielipiteitään ja kokemuksiaan muiden opiskelijoiden kanssa. He myös halusivat saada vertaisarvioita ja palautetta muilta. Kysyttäessä oppimisalustoista erityisesti alustan selkeys ja yksinkertaisuus sekä edistymisenseuranta nousivat esiin. Viisi haastatelluista koki kaiken opiskelumateriaalin löytymisen samalta alustalta hyväksi käytännöksi, sillä silloin materiaalin etsimiseen ei kulu ylimääräistä aikaa. Kuusi haastateltua piti edistymisenseurantaa motivoivana.

Johtopäätökset

Verkko-opiskelu tarjoaa joustavan ja monipuolisen tavan opiskella kelloajasta riippumatta työpäivän aikana tai muulloin. Tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että haastatellut pitivät vuorovaikutusta opinnoissa erityisen tärkeänä. Lähiopetuksessa vuorovaikutusta syntyy automaattisesti, mutta verkko-oppimisalustoilla vuorovaikutus pitää luoda keinotekoisesti. Tämä tulee ottaa huomioon kurssitoteutuksia ja opiskelumateriaalia suunniteltaessa.